

Kruislings telen op 90 cm

Hogere opbrengst in alle maten

In het buitenland is het kruislings poten allang niet meer bijzonder. Maar in Nederland houden de meeste pootgoedtelers vast aan de traditionele teelt van een enkele rij in ruggen op 75 cm van elkaar. Marcel Nijenhuis is een uitzondering. Hij past de techniek al vier jaar met succes toe en schat de meeropbrengst op 10 procent.

Tulpenbollen en gladiolen teelt Marcel Nijenhuis uit Espel al sinds jaar en dag op 1,80 meter brede bedden. Maar zodra hij in zijn pootgoed aan de gang ging, moest hij de spoorbreedtes van zijn trekkers weer terugbrengen op 1,50 meter. Want ja, in Nederland worden aardappelen nu eenmaal geteeld in ruggen op een afstand van 75 cm. Twaalf jaar geleden had hij er genoeg van en besloot hij zijn poters met de bollenplanter in een bed van 1,80 meter breed te poten. Voor het gemak en de opbrengst bleek de omschakeling een goede zaak: door de betere verdeling van de poot-aardappelen stegen de opbrengsten. Maar een paar extreme zomerbuien in de regio maakten de akkerbouwer toch wat huiverig. Want, oh wee als je een bak water in de bedden krijgt. Voor je weet begint het kostbare pootgoed te rotten. Vier jaar gele-

den schakelde hij daarom over op het kruislings poten op 90 cm ruggen, ook wel bekend als het quadsysteem. "In vergelijking met bedden heb je met ruggen diepere sporen die meer hemelwater kunnen bufferen." Bij het kruislings telen staan om en om twee rijen planten op ruggen die 90 cm uit elkaar liggen. Zo kun je de spoorbreedte op 1,80 meter handhaven en door twee rijen op een rug wordt het pootgoed beter verdeeld. "Ten opzichte van de traditionele teelt, schat ik dat de opbrengst in alle maten circa 10 procent hoger liggen. "Uit Britse proeven blijkt ook dat het percentage 35/55 mm steeg met het quadsysteem. En dat is interessant."

Enthousiast

Hij reisde op eigen gelegenheid naar de Britse fabrikant Standen Pearson die speciaal voor het quadteeltsysteem een hydraulisch aange-

dreven pootmachine had ontwikkeld. Nijenhuis was eigenlijk meteen enthousiast over de machine en voor 20.000 euro mocht hij de tweerijige pootmachine mee naar huis nemen. De Standen Pearson-pootmachine van Nijenhuis is per pootelement voorzien van twee kouters met elk een eigen dubbele pootband (vier rijen lepels naast elkaar). "Daardoor kun je met deze machine sneller werken dan met een traditionele pootmachine met slechts één dubbele pootband per pootelement. En dat is voor mij extra belangrijk omdat ik bij voorkeur klein pootgoed in de maat 28/35 mm poot. Vaak poot ik 200.000 knollen per hectare en toch kan ik een snelheid aanhouden van 3 tot 4 km/h."

Snarenbedpootmachine

Nog steeds is Nijenhuis goed te spreken over de Standen Pearson-pootmachine. Hoewel? "Als er een snarenbedpootmachine ontwikkeld zou worden voor het kruislings poten, zou ik daar wel belangstelling voor hebben. Ten eerste kan de rijnsnelheid dan omhoog en daarnaast zou je ook eenvoudiger met grotere potermaten uit de voeten kunnen." Het pootbed maakt Nijenhuis apart klaar met een rotorkoepel. "Een kopeg voorop de trekker zou misschien een mooiere oplossing zijn. Maar dan moet je een kopeg van 1,80 meter breed aanschaffen", zegt de teler. "En voor de 20 hectare pootgoed die ik jaarlijks teel, vind ik dat net een beetje te veel van het goede." Achter de pootmachine geeft een aanaardkap de 90 cm-ruggen een definitieve vorm. Een investering in een aanaardfrees was dus niet nodig.

Het rooien van de kruislings gepote aardappelen leverde aanvankelijk nog wel wat problemen op, vertelt Nijenhuis. "Ik rooide altijd met een tweerijige Amac-wagenrooier met 1,50 brede opvoerband – dezelfde rooier waarmee ik ook de bollen oogst. Maar de schijven kon ik bij die rooier niet breed genoeg zetten. En daardoor vond ik nogal eens een halve aardappel terug in de partij. En die moet je er allemaal uitsorteren." Speciaal voor de pootaardappelen heeft Nijenhuis daarom enkele jaren geleden in Duitsland een tweedehands éénrijige verstekrooier met een bunker op de kop getikt: een Grimme SE75-55. "Ondanks dat deze machine maar een opvoerband van 75 cm breed heeft, kunnen de schijven bij deze rooier wel ver genoeg uit elkaar en zijn de halve aardappelen verdwenen. Bovendien hoef je door de bunker er nu niet meer naast te rijden met een kieper, dus dat scheelt een mannetje op het veld. Wat capaciteit betreft, doet die niet veel onder voor de tweerijige Amac."

Navolging

Inmiddels heeft Nijenhuis mondjesmaat navolging gekregen. Zo loopt er een proefproject in Noord-Friesland (zie kader) en volgen de leden van de studieclub de Pootgoed-academie, waarbij Nijenhuis is aangesloten, de verrichtingen van de teler met interesse. Ook Nijenhuis' buurman legde dit jaar een proef aan (zie hoofdfoto: links ruggen op 75 cm en rechts de kruislings gepote aardappelen op ruggen van 90 cm).

Proefproject in Noord-Friesland

Marcel Nijenhuis heeft dit jaar navolging gekregen van pootgoedteler Durk en Elise Bierma uit het Noord-Friese Waaxens. Met hulp van de provincie Friesland, LTO Noord

Fondsen, handelshuis HZPC heeft de pootgoedteler een vergelijkende proef opgezet met drie pootgoedrasen: Carrera, Innovator en Victoria. Gedurende drie jaar zal hij kijken of kruislingspoten in ruggen op 90 cm beter uitpakt dan de traditionele teelt op 75 cm-ruggen. Een proefrooier half juli in het eerste onderzoeksjaar leidde nog niet altijd tot de verwachte meeropbrengst van 10 procent. Zo lag het aantal knollen (groter dan 25 mm) per vierkante meter oppervlakte bij de traditionele teelt op 44 ten opzichte van 37 bij het kruislings poten. In Innovator constateerde hij wel een opbrengstvoordeel: 49 knollen (groter dan 25 mm) per vierkante meter ten opzichte van 42 knollen bij de traditionele teeltwijze. Voor het laatste ras in de proef, Victoria, kwam de proefrooier wat te vroeg. De knolletjes waren eenvoudigweg nog te klein om iets zinnigs over de uiteindelijke opbrengst te zeggen.

▲ De Standen Pearson-pootmachine is per pootelement voorzien van twee dubbele pootbanden.

▲ Elk element is uitgerust met twee kouters. De kouters zijn asymmetrisch, zodat de ruimte tussen de kouters niet volloopt.